

Een roos vol splinters

Colofon

ISBN: 978 90 8954 938 9

1e druk 2017

© 2017, Frits Criens

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Een roos vol splinters

ROMAN

Frits Criens

 Elikser
UITGEVERIJ

LIEKE

ZONDAG, 28 AUGUSTUS 1977

‘New York City haalt opgelucht adem. David Berkowitz, alias Son of Sam, zit eindelijk vast. Hij zou hebben gehandeld in opdracht van de hond van de burens die bezeten zou zijn door een demon. Ieder mag daarvan denken wat hij wil, feit is dat deze moordenaar en pyromaan de modernste stad ter wereld een jaar lang in de greep hield van middeleeuwse horror. Los van zijn bizarre motief kunnen we stellen dat seriemoordenaars als Berkowitz net als serieverkrachters gestoorde of zieke geesten zijn. Haast altijd gaat het om onopvallende mannen, een stille collega, een familielid. De laatste persoon die je tot misdadigheid in staat zou achten. Op een dag staat de duivel in hen op en komt uit het niets tevoorschijn. Daar kunnen we ons nauwelijks tegen wapenen. Dat moet elke samenleving onder ogen zien.’

Lieke zet het geluid van de autoradio zachter. Ze heeft alleen de laatste zinnen van het interview gehoord. De slotwoorden van de studiogast spoken door haar hoofd. Het idee dat ze zomaar een David Berkowitz tegen het lijf kan lopen, bezorgt haar een onbehaaglijk gevoel. Pas als de rode Renault 12 met een schok naast het bospad tot stilstand komt, raakt ze los

van haar sombere gedachten. Een zwarte vogel fladdert door het licht van de dovende koplampen. Zijn schaduw lijkt even te blijven hangen voordat hij verdwijnt in het struikgewas. Geërgerd over het bedrog van haar ogen gaat ze verzitten.

De motor van de auto koelt af met een irritant getik dat haar doet denken aan zuster Ignatia. De herinnering bezorgt haar een steek in haar kruis. Om het beeld van de non te wissen, draait ze het raampje van het portier naar beneden. Ze snuift de prikkelende harsgeur op van grove dennen, ademt een paar keer door, draait het raampje dicht en knipt het plafondlampje aan om in de binnenspiegel de sjanslok over haar voorhoofd te schikken. De weerbarstige pluk haar werkt niet mee. Ze plakt hem vast met een likje spuug en stift haar lippen bij. Tevreden over het resultaat schuift ze haar stoel naar achteren, verstelt de rugleuning in de horizontale stand, schopt haar pumps uit en strekt de benen. Net als ze zich achterover wil laten zakken, schiet ze overeind.

Recht voor haar duiken twee gestalten op uit de schemering. In drie stappen staan ze naast de auto, de een links, de ander rechts. De man aan haar kant rukt het portier open en steekt zijn hoofd naar binnen. Ze ziet zijn gezicht hooguit één seconde als hij zich over haar heenbuigt. De kerel lijkt op iemand van de Eagles. Misschien komt die flitsgedachte in haar op doordat *Hotel California* zacht uit de geluidsboxen van de autoradio klinkt: *Welcome to the Hotel California. Such a lovely place.*

Ze verstijft en begint te krijsen. De kerel duwt haar achterover en verblindt haar met een felle lichtstraal. Tegelijkertijd voelt ze de punt van een mes op haar keel.

Een rauwe stem schreeuwt met een Brabants accent: 'Kleed je uit, stomme hoer. Rap, rap, rap.'

Zelfs als ze had willen gehoorzamen, zou ze het niet hebben gekund. Paniek heeft haar spieren veranderd in ijsvezels. De schoft vloekt en scheurt met zijn vrije hand het boleroetje van haar schouders.

‘Ik wil tieten zien!’ Hij rukt haar T-shirt tot over haar hoofd omhoog. Ze krijgt amper nog adem. Eén klauw sjort haar bh los, de andere graait tussen haar benen en trekt haar slipje aan flarden.

Ze knijpt de ogen zó stijf dicht dat ze zwarte bollen ziet. Haar hart is van slag, stuitert, valt stil en slaat weer op hol. Ze krijgt het benauwd, de auto is veranderd in een dampend bad. Zweet drijft uit haar oksels. Ze wordt draaierig en licht in haar hoofd, haar bewustzijn vervaagt. Van ver dringt een vertraagde stem tot haar door. Dan weet ze niks meer.

Lieke strompelt naar de voordeur van haar ouderlijk huis. Het is donker in de straat. De lantaarn aan de overkant van de weg is kapot, net als de buitenlamp in het portaal. Er staat een kille wind. Flarden van een gerafelde vlieger in de tv-antenne van de overburen flapperen heen en weer.

Met de rechterhand tast ze naar de huissleutel in het kozijn van het wc-raampje. Ze haalt de voordeur van het slot, duwt hem voorzichtig open en sluipt naar binnen. In de woonkamer staat de tv aan. De stemmen van Lidwien en Jacob klinken boven het geluid uit. Het zit haar niet mee. Hun gezelschap is het laatste waar ze behoefte aan heeft. De deur van de kamer zwaait open. Lidwien knipt de hallamp aan en kijkt haar recht in de ogen.

‘Nu al thuis?’

‘Ja.’

‘Waren er geen leuke jongens in de danszaal?’

‘Nee.’

‘Ongesteld, Liek?’

‘Laat me met rust!’

‘Ik zeg al niks meer. Trut.’ Lidwien doet het licht uit en slaat de deur met een klap dicht.

Ze is er te beroerd aan toe om te reageren. Met beide handen klampt ze zich vast aan de trapleuning en sleept zich naar boven. Bij elke stap lijkt haar onderrug te breken en schieten er steekvlammen op uit haar kruis. Ze bijt op de tanden om het niet uit te schreeuwen. Onontkoombaar begint het tot haar door te dringen wat haar is overkomen.

Boven draait ze de douchekraan open; ze gooit haar kleren in de wasmand en stapt onder de dampende straal. Pas als haar huid op buik en bovenbenen begint te bloeden van het herhaalde schrobben, draait ze de kraan dicht. Gloeiend en rillend kruipt ze onder haar dekbed, ongeruster over wat haar staat te wachten dan over wat er is gebeurd. Gelukkig zijn haar ouders nog niet thuis. Morgen is alles misschien anders.

MAANDAG, 29 AUGUSTUS

Het daglicht heeft bezit genomen van haar slaapkamer. Lieke merkt er niets van. Ze ligt ineengedoken onder het dekbed en is bezig los te komen uit de koortsige slumerslaap waarin ze tegen de morgen is weggesukkeld. Hoe meer ze zich bewust wordt van het ontwaken, hoe groter de weerzin ertegen.

Ze is kapot, leeggevochten in een repeterend gevecht met haar overvaller: de schoft rukt het portier van de auto open en buigt zich vloekend over haar heen. Zij begint te krijsen, krabt het gezicht van de aanrander open, rijt plukken haar uit zijn baard en verkoopt hem een kopstoot vol op de neus. De smeerlap lacht haar uit en speelt kat en muis met haar. Hij gebaart dat ze kan gaan, laat haar wegduiken onder zijn armen en sleurt haar terug de auto in, waar de kansloze strijd opnieuw begint.

Vanaf de benedenverdieping stijgen de geluiden op van het ontwakende huis. Het verschuiven van stoelen, een dichtslaand keukenkastje, rammelend porselein, de snerpemde fluitketel. Alarm: ze beseft dat ze zo meteen aan tafel wordt verwacht! Ontbijten. Samen met Lidwien. Dat nooit. Haar zus is de laatste die ze wil zien deze morgen. Lidwien is een vals loeder, negen jaar ouder dan zij. Ze heeft er een handje van over haar te bazen en vader met geniepige insinuaties tegen zijn jongste dochter op te zetten. *'Goh, vader, Liek was gisteravond vroeg thuis. Zou er wat aan de hand zijn?'*

Vader zou natuurlijk happen en haar samen met Lidwien onderwerpen aan een kruisverhoor. *'Wat hoor ik nou, Angeliqve? Was het niet gezellig? Of is er wat naars met je gebeurd?'*

Ze zou een vuurrood hoofd krijgen, misschien in tranen uitbarsten en opbiechten wat haar is overkomen.

Iemand trekt de wc in de hal door. Waarschijnlijk vader, aan het dichtslaan van de deur te horen. Ook met hem wil ze deze morgen niet aan de ontbijttafel zitten. De gedachte alleen al knijpt haar de keel dicht. De man heeft Lidwiens zinspelingen niet nodig om te zien dat er met haar wat aan de hand is. Die ruikt op afstand dat ze iets te verbergen heeft. Nee, vader zal ze nooit durven te vertellen wat er is gebeurd.

‘Waar is je boleroetje gebleven?’ zou zijn eerste reactie na de bekentenis kunnen zijn, alsof het antwoord op die vraag alles zou oplossen.

‘Dat weet ik niet,’ zou ze naar waarheid moeten antwoorden. Waarom denkt ze ineens aan zo iets onnozels als een boleroetje? Alsof haar het hoofd al niet genoeg omloopt van ellende. Haar lijf gloeit terwijl de huid klam en koud aanvoelt. Ze durft amper te bewegen, haar onderrug zit vast. Ineengedoken, met ingetrokken nek en de handen tussen haar bovenbenen, voelt ze de pijn het minst. Ze sluit de ogen. Zo wil ze blijven liggen, in slaap vallen en nooit meer opstaan.

Een kerel met een wolvenkop trekt haar malende gedachten naar zich toe. Wie is die schoft? Kent ze hem ergens van? Niet van school. Van de danszaal misschien? Dat ze door hem is verkracht, staat vast. Heeft de andere overvaller zich ook aan haar vergrepen?

Onder aan de trap onderbreekt Lidwien met schelle stem haar malende gedachten. ‘Lie-hiek, opstaan!’

Zo gaat het elke morgen.

‘Lie-hiek, eten!’

Ze trekt het dekbed strakker om zich heen. Haar zus mag van haar ter plekke dood neervallen.

‘Opstaan. Het is acht uur geweest.’

Het gebonk tegen het hoofdeinde van haar ledikant versterkt Liekes weerzin tegen de dag. Waarom wordt ze niet met rust gelaten?

‘Eruit nu. De bus wacht niet. Het is elke dag hetzelfde liedje met jou.’

Ze hoort moeder de gordijnen openschuiven en voelt hoe ze het dekbed van haar wegtrekt. Zonder van houding te veranderen, blijft ze liggen, haar dagboek als een slagwapen tussen de benen geklemd.

‘Naar school, jij. Wat moet de overbuurvrouw wel niet denken.’

‘Ga het haar vragen.’

‘Doe niet zo brutaal.’

‘Ik haat die roddelheks en de school en u erbij. Is het nou goed?’

‘Basta!’ Moeder grijpt haar bij de schouders en schudt haar door elkaar.

‘Au. U doet me pijn.’ Ze trekt het dekbed weer over zich heen en houdt het stevig vast. ‘Mam, ga weg. Ik wil u niet zien.’

‘Wat!’

‘U schreeuwt de halve straat wakker.’

‘Ik schreeuw niet.’

‘U schreeuwt wel. Ik word niet goed van u.’

‘Wat mankeert jou?’

‘Ik voel me shit, zwaar shit.’

‘Heb je griep?’ Moeder legt een hand op het voorhoofd van haar dochter dat nat is van koud zweet. ‘Zal ik een glas water voor je halen en een aspirientje? Misschien is het dan vanmiddag over. Anders morgenvroeg. Of zal ik de dokter bellen?’

‘Mam. Ga weg. Alsjeblieft!’

Moeder geeft het op. Ze sloft de kamer uit en trekt de deur achter zich dicht.

De griezel drukt haar achterover in de passagiersstoel en buigt zich over haar heen. Zijn behaarde gezicht raakt het hare. Ze spuugt naar hem. De kerel kijkt haar minachtend aan, drukt zijn mond tegen haar hals.

Ze vliegt overeind. In haar hoofd gaat een dronken trommelaar tekeer. De aderen in haar slapen en keel zijn gezwollen. Als haar nachtmerrie is vervaagd, sukkelt ze naar de badkamer, houvast zoekend aan het hekje van de overloop. Moeder staat in de hal te telefoneren. Ze kunnen elkaar niet zien. Haar ogen vernauwen zich tot spleetjes tegen het zonlicht dat door het badkamerraam binnenvalt.

IK BEN VERKRACHT, schiet het door haar heen. Mijn leven staat stil, toch gaat alles en iedereen door alsof er niets aan de hand is: de zon schijnt, de overbuurvrouw lapt ramen, moeder regelt een activiteit voor de Zonnebloem. Geen mens komt me troosten. Ik doe er niet toe, de wereld kan zonder mij. Ik kan er net zo goed niet meer zijn.

De opkomende zweverigheid maakt haar misselijk. Ze gaat op de wc zitten om niet van haar stokje te gaan. Als de duizing wegtrekt, drinkt ze een glas water en gaat terug naar bed. Haar dagboek is op de grond gevallen. Ze raapt het op en slaat

de eerste bladzijde open die ze vorig jaar schreef op haar verjaardag, 27 april 1976.

Lieve Julia,

Vandaag hadden we elkaar kunnen feliciteren. Sweet sixteen. Maar ja, 'hadden.' Wat koop je ervoor? Er was wel verjaardagstaart maar op een doordeweekse dag viert de familie Vallen geen feest. School is voor vader heilig. Die ellende blijft jou bespaard. Het heeft ook z'n voordelen om dood te zijn.

*Vader werd weer boos toen ik over je begon. Hij en moeder laten haast niks over je los. Ze weten niet dat ik de laatste tijd steeds vaker naar je graf ga. Het is een soort reuzecake van zand in de vorm van een doodskest. Aan het hoofd staat een wit, houten kruis: Julia Vallen * 27-04-1960 † 19-06-1960. Soms neem ik bloemen voor je mee.*

Volgens moeder waren we zo eeneig als maar kan. Je zou dus ook vlammend oranje-rood haar hebben gehad, licht golvend. Misschien had je net als ik pas geleden een kort kapsel genomen. Dat staat stoer en maakt je apartere dan al die blondjes met hun lange sluikehaar.

Wil je weten hoe je gezicht eruit zou hebben gezien? Het zou tussen ovaal en rond in zijn geweest, met kuslippen en een mond met hartstikke gave tanden. Je kin had een schoonheidsprijs verdiend, niet te spits, niet te rond. Om je neus, Julia, zouden sproeten zitten. Maar wat voor een neusje. Je ogen waren gevlekt grijs geweest, dat is normaal bij roodharigen, net als de bleke huid. Wist je dat een bleke huid in vroeger tijden een bewijs was van welvaart? Daarmee liet je zien dat jij niet op het land hoefde te werken.

Je had de ideale lengte gehad voor een meisje, één meter drie-

entachtig, een slank figuur en lange benen waar een heleboel filmsterren jaloers op zouden zijn. Gelukkig was je niet zo zwaar geschapen geweest als sommige meisjes in mijn klas, ik vind mijn B-cup tenminste perfect. Ik weet zeker dat je net als ik tevreden over jezelf zou zijn geweest, liefzusje. Kon ik je maar een foto van mij sturen, al had ik liever een foto van ons samen.

Wij zouden de beste vriendinnen zijn en nooit verliefd worden op dezelfde jongens. Dat doen zussen niet. Ik mis je.

PS Ik noem mijn dagboek naar jou. Julia is een mooie naam. Lieke vind ik truttig, ook al is de naam afgeleid van Angelique.

DINSDAG, 30 AUGUSTUS

Lieke is weggedoezeld. De mand met lekkers voor grootmoeder hangt zwaar aan haar arm. Haar buik rommelt als een onrustige zomerlucht tegen onweer. Ze is verdwaald. Haar eigen schuld, had ze onderweg maar geen bloemen moeten plukken. Moeders vermaning spookt door haar gedachten. Ze heeft spijt van haar domheid en besluit terug te keren naar huis. Liever biecht ze haar zonde op dan een confrontatie te riskeren met de wolf. Te laat.

Het ondieer springt grommend uit het struikgewas tevoorschijn, zet zich schrap op de achterpoten en vliegt tegen haar op. Ze valt plat achterover. Het monster houdt haar tussen zijn gespreide poten gevangen. Ze kan geen kant uit. Hij drukt zijn rechtervoorklauw op haar keel. 'Kleed je uit, hoer. Rap, rap, rap.'

Zijn pompende tong stinkt als een bedorven speklap. Ze inhaleert de gore lucht en kokhalst. Met een klauw rukt hij het rode kapje van haar hoofd en ritst in één beweging haar jurk van boven naar beneden open. De klauw haakt zich vast achter de beugels in de cups van haar bh. Het stugge haar van de poot prikt door het satijn. Een andere klauw grijpt in haar kruis.

Een klop op de deur. De jager die haar komt redden, heet moeder. Die loopt op haar tenen de kamer in en tikt haar op een schouder. Lieke schrikt van de aanraking en schiet half rechtop, ondanks de pijnscheut in haar onderrug.

'Het is dinsdagmiddag. Mijn vaste dag voor een bezoek aan oma. Vind je het erg om een paar uurtjes alleen te zijn?'

Ze schudt van nee.

‘Zal ik je tempen? Je voelt warm aan.’

‘Ga nou maar. Oma is deze keer misschien wél wakker. Doe haar de groeten van mij.’

‘Dat zal ik zeker doen, ook al dringt het niet tot haar door.’ Moeder geeft haar een kus op het voorhoofd. ‘Je hebt gelukkig geen koorts.’

Alle bomen en struiken zijn eender. De zon is verdwenen. De lucht is veranderd in een grauwe deken. Het bos is onnatuurlijk stil nu de wind niet door de bomen ruist, geen vogel zich laat horen. Lieke is de weg kwijt. Ze probeert haar ademhaling onder controle te krijgen en overweegt wat ze zal doen. Om hulp roepen? Wachten tot er iemand voorbijkomt, of op goed geluk een uitweg zoeken? De ferme tik op haar rechterschouder maakt het zoeken naar een antwoord overbodig.

In een schrikreflex draait ze zich om en kijkt in de loense ogen van de wolf. Het monster trekt zijn bovenlip op. Zijn tong hangt scheef uit zijn muil. Hij gromt zacht. De moed zakt haar in de schoenen, alle kracht vloeit uit haar weg. Ze zwabbert heen en weer als een baby die probeert te staan. Net voor ze omkiept, vangt de wolf haar op. De slachthuisgeur van stront en geronnen bloed uit zijn vacht brengt haar tot leven. Hij slaat zijn voorpoten om haar middel, drukt zijn onderlijf in haar kruis en begint tegen haar op te rijden.

Walgend stoot ze het monster van zich af. ‘Dat wil ik niet.’

‘Jij hebt niks te willen. Je lokt het zelf uit. Met je geile, rode kapje. Je rokje dat de kleur van je slipje laat zien. Je boleroetje dat je tieten accentueert. Je mond zo rood en geil.’

‘Jij bent ziek in je kop.’

‘Sletterige oogschaduw, zaadvragende ogen.’

‘Smeerlap!’

‘Jij smeekt erom.’

‘Om wat?’

‘Om gepakt te worden. Welk fatsoenlijk meisje gaat zo naar het bos? Alleen. In hoerige kleren, opgemaakt als een del. Ik ga je pakken, hoer. Eigen schuld.’

‘Eigen schuld?’

‘Natuurlijk, hoer, eigen schuld!’

De rauwe aantijging echoot duizendvoudig versterkt als een vonnis door het bos. Eigen schuld eigen schuld eigen schuld eigen schuld eigen schuld eigen schuld eigen schuld eigen schuld eigen schuld. EIGEN SCHULD.

Duizelend van ellende wordt ze wakker. De zeurende pijn in haar nek straalt uit naar boven, verspreidt zich door haar hoofd. Om een houvast te hebben klemt ze het dagboek met beide handen tegen haar borst. Als ze tot rust lijkt gekomen, begint ze over haar hele lijf te trillen en barst ze uit in een onbedaarlijk janken.

WOENSDAG, 31 AUGUSTUS

(* afgemaakt donderdag 1 september)

Lieve Julia,

Ik heb vader en moeder ons geheim verteld. Het was onmogelijk het langer te verzwijgen. Ik was totaal op en keek scheel van ellende. Mijn ogen schroeyden en waren droog, al had ik 's nachts uren liggen janken. Ondanks een extra deken lag ik te rillen onder mijn dekbed. De pijn in mijn onderrug was bij vlagen niet te harden. Dat komt natuurlijk ook doordat ik op een versleten matras lig. Ik had het gevoel dat ik mijn ingewanden zou uitbraken.

Vóór het mij overkwam, had ik geen idee wat een verkrachting betekent. Nou, ik verzeker je dat het heel wat anders is dan een ongewenste lul in je lijf. Die lul zit in je hoofd, Julia, dat van het ene moment op het andere verandert in een betonmolen waarin je gedachten rondtollen tot je niet meer weet wat je denkt.

Ik schaam me bijna om het te schrijven, vannacht was ik jaloers op je. Jaloers dat jij zulke shit niet hoeft mee te maken en ik wel. Het leven is gemeen. De dood is dat slechts één keer. Wat verlang ik naar je.

** (vervolg gisteren) Moeder dacht dat ik een flinke nazomergriep had. Elke keer als ze op mijn kamer kwam, nam ze mijn temperatuur op. Natuurlijk had ik geen koorts, wel koortsdromen. De thermometer kon haar gistermorgen niet langer geruststellen. Ze wilde met alle geweld de dokter bellen, ze was als de dood dat ik een gemeen virus onder de leden had. Toevallig hebben twee vrouwen in het dorp pas een zware virusinfectie opgelopen. Ik*

probeerde haar zorgen weg te praten, zei dat het al wat beter ging. Ze liet zich niet in slaap sussen.

Je gelooft het niet, Julia. Om vier uur kwamen zij en vader op ziekenbezoek. Hij was er zelfs eerder voor naar huis gekomen.

Vader ging op de rand van mijn bed zitten en keek me recht in de ogen. Dat maakte me weerloos. Als enige van de familie noemt hij me altijd bij mijn lange naam, Angélique. Gistermiddag was ik even Lieke.

‘Lieke, wat is er aan de hand? Dat je al drie dagen zogenaamd met griep in bed blijft, is geen spijbelsmoesje meer. Is je iets overkomen? Heb je met iemand problemen? Zeg het ons in godsnaam.’

Zijn stem was zo zacht, alsof het niet vader was die tegen me sprak.

‘Moeder en ik willen je graag helpen, we houden van je.’

VADER EN HOUDEN VAN MIJ! Ik wist niet wat ik hoorde en bekende snotterend wat me was overkomen. Zo ben ik erin geluisd. Lieke was meteen weer Angélique en de vader die net nog had beweerd dat hij van me hield, kreeg geen woord van troost of medelijden over zijn lippen.

Hij besloot dat we geen aangifte zouden doen. Dat zou niks opleveren en als de politie de zaak ging onderzoeken, zou het hele dorp weten wat me was overkomen. Als dat niet al het geval was. Moeder vroeg wel tien keer of de overbuurvrouw me zondagavond had zien thuiskomen.

Naar mijn mening werd niet gevraagd. Wat ze nog meer met me ‘afspraken’ drong niet tot me door, alleen dat ik het ‘incidentje’ zo snel mogelijk moest vergeten. En daarmee was de zaak wat hen betreft weggewist. Verkrachting komt in onze familie immers niet voor.

De spanning aan tafel is fysiek. Lieke voelt de onweerswolk die in de keuken hangt in haar buik. Ze is duizelig. Haar lijf is één brok stress. Voortdurend moet ze speeksel wegslikken. De rode vlekken in haar nek jeuken. Zelfs de knuffelpantoffels van pluche knellen aan haar voeten. De kramp in haar bilnaad schreeuwt om een krabbende hand, ze durft er niet aan toe te geven. Lidwien mag geen kans krijgen tegen haar uit te pakken. Vooral nu niet. Elke kleinigheid kan voor haar zus aanleiding zijn de sluizen van de donderwolk open te trekken.

Met groeiende verontrusting heeft ze zitten luisteren naar vader die zijn oudste dochter over de aanranding vertelde. Niet één keer werd haar iets gevraagd. Zijn zakelijke toon was bedrieglijk, ze hoorde achter elk woord zijn onuitgesproken verwijten. Dat zij hem schande heeft aangedaan. Dat zij de naam van de familie te grabbel heeft gegooid. Dat zij bij invallende duisternis in een bos was en daarmee haar aanrander heeft uitgedaagd. Ze hoorde de teleurstelling in vaders stem dat zij niet voldoet aan zijn verwachtingen. Dat zij de glans die van hem afstraalt bezoedelt met pubergedrag. Ze zag hoe zijn handen onder het vertellen jeukten om haar als een schoolkind over de knie te leggen. Had hij het maar gedaan, dan zou ze zich minder schuldig voelen omdat hij tenminste de genoegdoening van de bestraffing zou hebben geproefd.

Lidwien slaakt een zucht en recht de rug. Ze legt mes en vork naast haar bord en staart Lieke aan. Niet alleen in haar koude blik is ze een kopie van zuster Ignatia. Ook haar hooghartige houding maakt haar tot een evenbeeld van de non.

Lieke voelt zich klein. Wat zou ze de steun van Odile nu goed kunnen gebruiken. Maar die is ver weg, in Maastricht. Zonder haar is ze kansloos tegen Lidwien. Ze kent het karakter